

Lesy mesta Levoča prešli kontrolou NKU. S výsledkom môžeme byť spokojní!

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky si v posledných troch mesiacoch preveroval činnosť štátnych lesov a viacerých mestských a obecných lesov. Neobišli ani Levoču. S výsledkom kontroly však môžeme byť spokojní.

Predmetom kontroly bola realizácia verejných politík v lesnom hospodárstve, nakladanie s drevom a obhospodarovanie lesa. Lesy mesta Levoča obhospodarujú celkovo 6 296,67 ha lesných pozemkov, na ktorých vykonávajú pestovnú a ťažbovú činnosť, pričom základným pravidlom hospodárenia je zveľaďovanie a ochrana lesov pri najefektívnejšom využití drevnej suroviny.

Kontrolou bolo zistené, že pre každý Lesný celok bol vyhotovený Plán starostlivosti o les.

Plnenie úloh obhospodarovania lesa na jednotlivých lesných správach zabezpečujú odborní lesní hospodári. Tí zabezpečujú preventívne ochranné a obranné opatrenia pred škodami spôsobovanými škodlivými činiteľmi realizáciou komplexu lesohospodárskych opatrení, ktoré súvisia so starostlivosťou o mladé lesné porasty (ďalej MLP), s výchovou mladín, ťažbou, ochranou a výchovu lesa realizovanou prečistkami. Za účelom znižovania rizika šírenia požiarov vykonávajú lesníci opatrenia v hospodárskej oblasti vytváraním protipožiarnych rozčleňovacích pásov a protipožiarnych rozčleňovacích priesekov a v organizačnej oblasti vytváraním protipožiarnych hliadok. V období rokov 2016 a 2017, na ktoré sa NKU pri kontrole zameralo, vykonávali mestské lesy úmyselnú obnovnú ťažbu pri obnove lesa a náhodnú ťažbu. Najvyšší objem mala náhodná ťažba, ktorej podiel na celkovej ťažbe v roku 2016 predstavoval 98,9% a v roku 2017 81,32%. Na základe aktuálneho prehľadu spracovanej hmoty a preverením mechanizmu obchodovania s vyťaženým drevom NKU zhodnotilo, že levočské mestské lesy vytvorili podmienky, ktoré minimalizovali riziko predaja nezákonne vyťaženého dreva a mali vykonanú certifikáciu lesov PEFC. Výsledkom bolo i zistenie, že levočské lesy dosahujú kladný hospodársky výsledok a nemajú pohľadávky po lehote splatnosti. Spoločnosť LML mala zavedený účinný systém vnútornej kontroly v súvislosti s klasifikáciou surového dreva, označovaním dreva, dokladov o pôvode dreva. Kontrolná činnosť bola zabezpečovaná prostredníctvom pravidelných mesačných porád, dozornou radou zasadačujúcou raz ročne a valným zhromaždením.

Realizácia verejných politík v lesnom hospodárstve

Predmetom kontroly bola i realizácia verejných politík v lesnom hospodárstve. NKU zhodnotilo, že manažment Lesov mesta Levoča pozná politiku lesného hospodárstva formulovanú v národných programoch, a to Národný program využitia potenciálu dreva SR (NPVPD) a Národný lesnícky program (NLP) SR. Celá činnosť a obhospodarovanie levočských lesov vychádza z podstaty týchto programov a smerovaná je k tomu, aby sa lesy využívali v záujme ich trvalo udržateľného rozvoja a ochrany. Okrem zabezpečenia ekonomickej potreby, bol dôraz kladený aj na zabezpečenie ekologických a sociálnych funkcií obhospodarovaných lesov. Spoločnosť LML je od roku 2007 držiteľom osvedčenia o účasti na certifikácii lesov v schéme PEFC, v ktorej sa zaviazala podporovať trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov.

Realizácia úloh a opatrení vyplývajúca z NPVPD SR a NLP SR

V súvislosti s plnením cieľov a opatrení národných programov mestské lesy zakladali na veľkoplošných holinách, ktoré vznikli následkom kalamít nové lesné porasty v takej štruktúre drevinového zloženia, ktoré sa v porovnaní s minulosťou viac približovali ekologickým danostiam územia. Výrazne sa zvyšoval podiel doteraz málo zastúpeného buka, smrekovca, ale aj podiel jedle, javora a ostatných listnáčov. Zakladali sa generácie nových porastov s väčšími predpokladmi odolnosti voči škodlivým činiteľom, ktorých vplyv na les sa bude zvyšovať vzhľadom na vývoj klimatických zmien. Postupne vznikali priaznivejšie podmienky pre vytvorenie základu pre uplatňovanie prírode blízkeho hospodárenia. Kontinuitou lesnej výrobnnej činnosti spoločnosť prispievala k vytváraniu a zabezpečovaniu životných potrieb a sociálnych istôt miestneho

obyvateľstva poskytovaním práce živnostníkom a samostatne hospodáriacim roľníkom z regiónu. Z dôvodu zabezpečenia ťažbových a pestovných úloh a za účelom protipožiarnej ochrany realizovali mestské lesy výstavbu, rekonštrukciu a každoročnú údržbu lesných ciest vrátane cestných zariadení. Na lesné cesty bolo v roku 2016 vynaložené 28 536,60 € a v roku 2017 suma 18 792,26 €. Podporu lesných nedrevných produktov a služieb realizovali lesníci obhospodarovaním poľovného revíru, v ktorom vykonávajú právo poľovníctva, predajom voľnokorenných sadeníc lesných drevín z produkcie vlastnej lesnej škôlky, prenájom chát a pozemkov chovateľom včiel a poľnohospodárom a využívaním vlastných mechanizmov pre poskytovanie služieb ako preprava dreva a materiálu, kosenie a údržba ciest.

Prezentácia lesníctva bola zabezpečená na lokálnej úrovni teoretickými a praktickými prednáškami s lesníckou tematikou pre deti materských a základných škôl, oboznamovaním zástupcov mesta so spôsobmi, postupmi a výsledkami lesného hospodárenia priamo v teréne a ostatnú verejnosť formou príspevkov v miestnych médiách. Lesy mesta Levoča podporujú odborný rast a vzdelávanie odborných lesných hospodárov a ostatných zamestnancov. Študenti lesných škôl každoročne absolvujú odbornú prax práve v mestských lesoch.

Plnenie mimo produkčných funkcií lesov zabezpečujú Lesy mesta Levoča vykonávaním opráv a údržby lesnej a cestnej siete, čím zabezpečoval aj pomerne komfortné trasy ako pre peších turistov, tak aj pre cykloturistov. Budovaním a údržbou prístreškov, studničiek v blízkosti turistických trás a miest, ktoré sú najviac navštevované, vytváral zatižené miesta pre oddych a osvieženie návštevníkov lesa. Tiež budovaním hrádzok a rekonštrukciou sústavy vodných nádrží sa spomaľoval odtok vody a jej zadržiavanie v lesnatej časti povodia prispievalo aj k zlepšovaniu klimatického pôsobenia lesa.

Nakladanie s drevom a obhospodarovanie lesa

Celková vykonaná ťažba v roku 2016 predstavovala objem 20 031,68 m³ a v roku 2017 to bolo 15 901,51 m³. Lesy mesta Levoča dodržiavajú viaceré opatrenia na znižovanie nezákonnej ťažby dreva. V prvom rade sa obhospodarovanie lesa vykonáva v súlade s právnymi predpismi na úseku lesného hospodárstva. Plánované riadenie a kontrola ťažby dreva zabezpečujú odborní zamestnanci a ťažba dreva sa vykonáva vždy so súhlasom vedúceho lesnej správy. Doklady o ťažbe a pohyboch dreva sú vyhotovované v predpísanej forme, spôsobom aby bola zabezpečená ich originalita, kontrolovateľnosť a postupnosť na časovej osi. Na všetkých stupňoch riadenia je vykonávaná kontrola. V lesoch je kontrola vykonávaná lesnou strážou, ktorú tvorí desať členov. Navyše, aby sa zamedzilo prítomnosti dreva z kontroverzných, teda nelegálnych zdrojov vo výrobkoch bol zavedený prísny ochranný mechanizmus na zamedzenie suroviny z nelegálnych zdrojov. Tento ochranný mechanizmus je preverovaný nezávislými audítormi počas pravidelných ročných auditov certifikácie PEFC.

Pestovná činnosť zahŕňa všetky výkony od čistenia ťažbových plôch a zakladania nových lesných porastov, cez ochranu a výchovu MLP až do rubného veku. Náklady na pestovnú činnosť, teda na obnovu a výchovu lesa boli v roku 2016 v sume 279 359,15 €. V roku 2017 boli náklady v sume 266 621,97 €, čo bolo o viac ako 12 tisíc eur menej ako predchádzajúci rok. Úbytok v niektorých pestovných činnostiach bol dôsledkom predchádzajúceho poklesu ťažby dreva.

Obchodná politika v oblasti predaja dreva a formy predaja

Obchodná politika mestských lesov predstavuje súbor princípov, opatrení a procesov, ktoré vedú k trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesov v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi hospodárenie v lesoch, ochrany prírody a ďalších právnych predpisov a k transparentnému predaju dreva. Nastavenie obchodnej politiky predstavuje vhodné zameranie, keďže v kontrolovanom období Lesy mesta Levoča dosahovali zisk, teda kladný hospodársky výsledok, nevznikli im pohľadávky po lehote splatnosti a naďalej prispievali do rezervného fondu na pestovnú činnosť. LML vo svojej obchodnej politike venovali náležitú pozornosť uzatváraniu kúpnych zmlúv s odberateľmi, vyhodnocovaniu ich platobnej schopnosti a speňažovaniu jednotlivých sortimentov dreva.

Transparentnosť predaja dreva

Priemerné speňaženie dreva bolo v roku 2016 v sume 51,27 eur/ m³. Porovnaním cien spoločnosti

s priemernými cenami ihličnatého dreva podľa informačných listov Národného lesníckeho centra bolo zistené, že spoločnosť mala v porovnaní s neštátnymi subjektami na Slovensku ročné speňaženie vyššie o 1,97 eur, teda o 4 % . So štátnymi subjektmi na východe Slovenska bolo ročné speňaženie vyššie o 8,12 eura, 18,82% a so štátnymi subjektmi za celé Slovensko spolu vyššie o 1,04 eura, teda 2,07%. V roku 2017 pokračoval pozitívny vývoj priemerného speňaženia dreva. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu o 0,69 eur. Porovnaním cien mestských lesov s priemernými cenami ihličnatého dreva je ročné speňaženie vyššie o 4,5 eura, čo predstavuje 9,48%.

Zhrnutie

Účelom kontroly Najvyššieho kontrolného úradu bolo poukázať na stav obhospodarovania mestských lesov a navrhnúť zlepšenie. Cieľom bolo vyhodnotiť systém obhospodarovania lesa, primeranosť a realizáciu politík v lesnom hospodárstve. Lesy mesta Levoča si po trojmesačnej kontrole môžu povedať, že v skúške obstáli.

Ing. Ján Tancár

konateľ Lesy mesta Levoča, spol. s r.o.